

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика“

АНАЛИЗ И ДИФЕРЕНЦИАЦИЯ НА СОЦИАЛНОТО ПОДПОМАГАНЕ И СОЦИАЛНИ УСЛУГИ, ОСЪЩЕСТВЯВАНИ ОТ ОБЩИНА РИЛА

ФОНДАЦИЯ „СОЦИАЛНИ НОРМИ“

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление 2014 -2020“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Фондация „Социални норми“ носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европейския съюз или на Управляващия орган.

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика“

Съдържание:

1.	Описание на настоящата ситуация.....	3
2.	Анализ на социалната политика, осъществявана от Община Рила	3
3.	Диференциация на социалната политика, осъществявана от Община Рила	4
3.1.	Услуги за деца.....	4
3.2.	Услуги за възрастни.....	5
3.3.	Социално подпомагане на нуждаещи се лица.....	7
3.4.	Реализирани проекти.....	7
4.	Идентифицирани нужди.....	9

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика”

1. Описание на настоящата ситуация

Община Рила е разположена в Западна България, в югоизточната част на Кюстендилска област. Територията ѝ заема част от средна и югозападна Рила планина и нейните подножия. Общата и площ е 364 кв. км.

Административен център на общината е град Рила, в състава на общината са включени и останалите населени места- с.Падала, с.Смочево, с.Пастра, и населено място Рилски манастир.

Община Рила не представлява изключение от общите тенденции към влошаване на демографската картина, като тенденцията за обезлюдяване се задълбочава. Друга трайна тенденция, която се наблюдава е намаляването на населението в трудоспособна възраст, което променя и структурното разпределение на възрастовите групи: намалява относителният дял на младежите и се увеличава този на по-възрастното население. Това означава, че сегашното и бъдещото икономически активно население на общината намалява с по-бързи темпове отколкото надтрудоспособното население.

2. Анализ на социалната политика, осъществявана от Община Рила

Община Рила се стреми непрекъснато чрез различни източници на финансиране да реализира дейности, които да компенсират социалните неблагоприятности и да насърчат социалното включване на уязвимите лица.

В своята стратегия за социални услуги Община Рила извежда и анализира следните приоритети и приоритетни групи: деца и младежи, възрастни хора с увреждания, лица в пенсионна възраст.

В сферата на социалните услуги, община Рила си поставя следните приоритетни цели:

1. Да се подобри грижата за децата в семейството и да се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата

2. Да се постигне намаляване на броя на децата от Община Рила, отглеждани в специализирани институции и да се подобри качеството на резидентната грижа.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика“

3. Да се създадат условия за социално включване и интегриране на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвимите групи и лица в Община Рила.

4. Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в Община Рила.

5. Повишаване качеството и ефективността на управление и предоставяне на социалните услуги.

6. Създаване на механизми за осъществяване на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество в сферата на социалните услуги.

При община Рила се наблюдава нещо различно спрямо останалите целеви общини, които са обект на настоящия проект – Драгоман, Ботевград и Якимово.

А то е, че Община Рила реализира проекти в областта на социалното предприемачество, има създадено социално предприятие, което администрира и управлява редица социални дейности и услуги. Това е иновация, която все още общините в България плахо реализират. В Рила, обаче, се търси всяка една възможност, която да съчетае мерките по предоставяне на социални дейности и икономическият ефект от това.

От общинското ръководство считат, че за уязвимите лица не е достатъчно само предоставянето на услуги. Те обръщат поглед и към лицата в риск, които могат да мобилизират собствен ресурс за справяне, като общината би могла да ги подкрепи чрез солидарната икономика.

3. Диференциация на социалната политика, осъществявана от Община Рила

3.1. Услуги за деца

- **Предоставяне на интегрирани социално-здравни услуги, насочени към ранното детско развитие** - Услугите се реализират чрез финансиране по проект, като усилията на общинското ръководство е те да се преминат на финансиране от държавния бюджет като финансирани от държавата дейности. Услугите са насочени към деца до 7г. в риск. Реализират се и дейности, насочени към семействата им. Целта е да се отговори на нововъзникващите потребности на бъдещи родители, семействата с малки деца и да подкрепят родителите да ги посрещат. Работата

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика”

с бъдещите родители и на тези с малки деца е се реализира основно по два начина: чрез мобилна работа и чрез услуги, предоставяни в оборудвани за целта места. Услугите за децата от 3 до 7 г. са насочени към интеграция в детските градини и подобряване на училищната готовност. Наред с останалите дейности, основните услуги се фокусират върху групова и индивидуална работа с децата и техните семейства. Услугите, целят не само да се подкрепят семействата в отглеждането на децата, но и да се стимулират за по-голяма активност във всички сфери на живота, за да се подобри качеството на връзката дете – родители, което подобрява атмосферата в семейната среда за малките деца. Родителите имат възможност за комплексна подкрепа – от изцяло свързана с полагане на грижи за малки деца до консултиране относно възможностите за подобряване на тяхното образование, квалификация, шансове за заетост и т.н. С предоставянето на здравна консултация се утвърждава комплексния характер на услугите за ранно детско развитие. Финансирането е по проект “Инвестиции за бъдещето”, финансиран по договор BG05M9OP001-2.004-0064-C01 на процедура BG05M9OP001-2.004 "Услуги за ранно детско развитие" на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”.

3.2. Услуги за възрастни хора

- **Обществена трапезария** - Форма на социална услуга, насочена към задоволяване на потребностите от храна за хора, които не могат да си я осигуряват сами. Потребители са 80 лица, които ежедневно в календарни дни получават топъл обяд по домовете си. Финансирането на услугата се осъществява чрез проект „Осигуряване на топъл обяд в община Рила”, финансиран по процедура BG05FMOP001-3.002 - Операция тип 3 „Осигуряване на топъл обяд - 2016“ на ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ЗА ХРАНИ И/ИЛИ ОСНОВНО МАТЕРИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ ФОНД ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПОДПОМАГАНЕ НА НАЙ- НУЖДАЕЩИТЕ СЕ ЛИЦА
- **Център за настаняване от семеен тип**– 2 броя. Място за живот в среда, близка до семейната, за ограничен брой лица - не повече от 15. Центърът може да се ползва в

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика”

комбинация с други социални, здравни, образователни и други услуги и в съответствие с потребностите на настанените лица. В двете услуги са настанени 24 пълнолетни лица с психични разстройства. Финансирането на услугата е делегирана от държавата дейност.

- **Център за социална рехабилитация и интеграция** - Форма на почасова подкрепа на пълнолетни лица, свързана с извършване на рехабилитация и социални и психологически консултации, съдействие за професионално ориентиране и реализация, възстановяване на умения за водене на самостоятелен живот, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване, включително за хора със зависимости. Целевата група на услугата са 15 пълнолетни лица с психични разстройства. Финансирането на услугата е делегирана от държавата дейност.
- **Дневен център** - Форма на социална услуга за подкрепа на лица, навършили възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно чл. 68, ал. 1 – 3 от Кодекса за социално осигуряване, свързана с предоставяне на храна и подпомагане на социалното им включване. Потребители са 20 възрастни лица, които ежедневно имат достъп до следните услуги - осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации, медицинска грижа. Финансирането на услугата е делегирана от държавата дейност.
- **Клуб на хора с увреждания** - Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране – социално, здравно, правно за хората с увреждания. Финансирането на услугата е делегирана от общинския бюджет.
- **В Община Рила функционира и Общинско предприятие “Подкрепа на хора от уязвими групи”, към което е създаден Център за услуги в домашна среда – дейността му включва** Осигуряване на почасови услуги в домашна среда ” (оказване на подкрепа и съдействие за социално включване; извършване на дейности за лична помощ; извършване на комунално – битови дейности) на лица с трайни увреждания с ограничения или невъзможност за самообслужване, в т.ч. и деца и на възрастни хора с ограничения или невъзможност за самообслужване. Също така е поставен акцент върху осигуряване на заетост на безработни лица в трудоспособна възраст, които да не са придобили право на

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г. съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01– „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на социалната политика“

пенсия за осигурителен стаж и възраст или на професионална пенсия за ранно пенсиониране. Дейността се финансира чрез проекти и програми по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, чрез мерки за насърчаване на заетостта от Дирекция „Бюро по труда“, Агенция за социално подпомагане и други източници.

3.3. Социално подпомагане на нуждаещи се лица

Освен традиционното социално подпомагане, което нуждаещите се лица получават чрез Дирекция „Социално подпомагане“ съгласно Закона за социално подпомагане и Правилника за неговото прилагане, както и Закона за месечни помощи за деца, Община Рила има своя социална политика на финансово подпомагане и насърчаване, която се изразява в следното: подпомагане на деца и семейства в риск, възрастни хора с увреждания, военноинвалиди и други уязвими категории от населението. За целта има комисии, които ежегодно определят приоритетите, разглеждат документите и изготвят съпътстващата документация.

3.4. Реализирани проекти

Реализираните проекти са поставени в отделен раздел, защото тяхното изпълнение е зависимо от финансиране за определен период от време. Работата по проекти е предизвикателство и надграждане на постиженията. Община Рила анализира периодично потребностите на целевите групи, стреми се към създаване на нови услуги и дейности, отговарящи на потребностите, които в пълнота удовлетворяват нуждите.

В последните години общината реализира множество проекти в социалната сфера:

- Проект „Социалното предприемачество – нова форма за развитие на социалния капитал в Община Рила“ който бе финансиран по схема за безвъзмездна финансова помощ BG 051PO001-5.1.01 „Социално предприемачество - Популяризиране и подкрепа на социални предприятия – пилотна фаза“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. Основната цел на проекта бе насърчаване интеграцията и социалното включване на уязвими категории от населението чрез провеждане на обучителни курсове за преквалификация, мотивационни

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г. съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01– „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на социалната политика“

обучения и помощ за трудова реализация. Проектът се реализира в периода 11.11.2009г. - 01.03.2011г. Стойността на безвъзмездната финансова помощ е 196 676,00 лв.

- Проект „Създаване на „Център за услуги в домашна среда“ в Общинско предприятие „Подкрепа на хора от уязвими групи“ -нова възможност за подкрепа на социалната икономика в Община Рила“. Проектът бе финансиран по схема за безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.1.04 „Помощ в дома“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. Основната цел на проекта бе създаване на условия за заетост на безработни лица в сферата на предоставянето на три типа социални услуги в домашна среда за нуждаещи се лица. Проектът се реализира в периода 15.01.2013г. - 01.06.2014г. Стойността на безвъзмездната финансова помощ е 158 322,00 лв.

- Проект „Осигуряване на независим живот за лица в неравностойно положение в Община Рила чрез предоставяне на услуги за дългосрочна грижа в Център за почасови услуги“, който се финансира по схема „Независим живот“ на ОП РЧР /2014-2020г./. Проектът е насочен към подобряване качеството на живот на лица в неравностойно положение и осигуряване на достъп до интегрирани социално-здравни услуги, планирани на база индивидуалните потребности на личността. В резултат от проекта се очаква разширяване обхвата на дейността на Центъра за почасови услуги чрез въвеждане на нови и предоставяне на съществуващите, чрез осигуряване на интегриран достъп до здравни, социални и друг тип услуги. Проектът е в процес на реализация, като се очаква дейностите по него да приключат през м.юли 2017г. Стойността на безвъзмездната финансова помощ е 313 172.48 лв.

- Проект „Инвестиции за бъдещето“, който се финансира по процедура BG05M9OP001-2.004 "Услуги за ранно детско развитие" на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“2014-2020г. Целта на проекта е превенция на социалното изключване, намаляване на бедността сред децата чрез предоставяне на интегрирани услуги за ранно детско развитие, насочени към деца до 7 годишна възраст от уязвими групи, вкл. деца с увреждания и техните семейства, както и бъдещи родители. В резултат от изпълнение на проекта се очаква: оказана подкрепа на деца в ранна детска възраст и техните семейства за подобряване на достъпа до здравна грижа; Формирани родителски умения, подобрена семейната среда, повишена училищна

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г. съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01– „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на социалната политика“

готовност на децата за включване в образователната система, предотвратяване настаняването на деца в специализирани институции; Подобрена готовност на децата за включване в образователната система и оказана подкрепа за формиране на родителски умения сред уязвимите групи родители. Стойността на проекта е 312 428.57 лв., а периода на неговото изпълнение - 01.11.2016г. – 31.12.2019г.

4. Идентифицирани нужди

Идентифицираните нужди и проблеми на уязвимите лица, живеещи на територията на община Рила, са следните:

-По отношение на хората с увреждания, които са в работоспособна възраст - Съществува тенденция социалната група на безработните хора с увреждания непрекъснато да се увеличава в абсолютни и относителни величини, изчислени на база общ брой на хората с увреждания в трудоспособна възраст, като при лицата на 18 и повече години безработните са близо 60%. От общия брой на хората с трайни увреждания безработните от тях са съответно 80%. Регистрираните лица, търсещи работа са предимно хора с общи заболяване попадащи в групата от 50 до 70 на сто загубена работоспособност. Те имат по-големи шансове да се реализират на пазара на труда. Следващата група е с увреждания на опорно-двигателния апарат и техния брой е около 20 % от общия брой на лицата с намалена работоспособност. За тях трудно се намира подходяща работа поради липса на достъпна среда. Към неблагоприятните фактори за увеличаващата се численост на хората с увреждания, като рисковата група на пазара на труда се добавят и изградените отрицателни стереотипи в обществото, но най-вече липсата на адаптирани работни места и достъпа до тях. Ограниченията на околната среда създават по-големи прегради пред социалното включване, отколкото функционалните увреждания на лицата. Преобладаващото мнозинство от хората с трайни увреждания са изключени от трудовия пазар.

- Възрастни хора над 65 г. с ограничения или в невъзможност за самообслужване. И хора с увреждания и техните семейства. Общинското ръководство е изправено пред сериозни предизвикателства, свързани със застаряване на населението, което води до повишаване на

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020г.
съфинансирана от Европейския социален фонд на
Европейския съюз-BG05SFOP001-2.009-0001-C01–
„Повишаване на гражданското участие
в процесите на формулиране, изпълнение и
мониторинг на социалната политика“

потребността от услуги за дългосрочна грижа и съответно до нарастване на обществените разходи за тези услуги. Същевременно в период на деинституционализация и въвеждане на модели на грижа в семейна среда, закриването на специализираните институции затруднява осигуряването на адекватно качество на живот на потребителите. Личните лекари са затруднени от многобройните позвънявания и посещения от възрастни лица и хора с увреждания, които не толкова имат медицинска нужда, а потребност от консултация относно хранене, прием на лекарства, здравна информация за ново лечение или продукт. За все по-застаряващото население на Рила ще бъдат необходими и повече публични разходи за дългосрочни грижи, тъй като старите хора, загубили своята самостоятелност и нуждаещи се от интензивни грижи, ще съставляват най-бързо растящата социална група в обществото в бъдеще.

- Деца в риск и техните семейства – наблюдава се занижена училищна готовност на децата за включване в образователната система, както и риск от настаняването на деца в специализирани институции. Причините за това е че все повече семейства имат сериозни социални проблеми - тежки финансови проблеми, ниско образование, криминални прояви, неспособност за справяне с жизнените кризи и това често води до отхвъряне възможността за грижа и възпитание на децата си. Основните причини са negliжиране от страна на семейството и неосъзнаване на здравословния начин на живот като ценност. Все още има родители, които не следят и не се грижат за редовното провеждане на имунизации и контролни прегледи на децата. Съществен е процента на родителите, които нямат информация какви са стандартите за ранно детско развитие, нямат умения да осигурят здравословно и пълноценно хранене и сън на детето си. Значителен е ръста на уязвимото население, което остава в изолация, която се задълбочава от липсата на перспективи и възможности за разгръщане на потенциала. Лицата в риск се обезверяват и се примиряват с положението, а нерядко това води до деградация на личността и асоциално поведение.